

Sprawa C-372/19**Streszczenie wniosku o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym na podstawie art. 98 ust. 1 regulaminu postępowania przed Trybunałem Sprawiedliwości****Data wpływu:**

10 maja 2019 r.

Oznaczenie sądu odsyłającego:

Ondernemingsrechtbank Antwerpen (Belgia)

Data wydania postanowienia o wystąpieniu z wnioskiem o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym:

28 lutego 2019 r.

Strona powodowa:Belgische Vereniging van Auteurs, Componisten en Uitgevers
CVBA (SABAM)**Strona pozwana:**

BVBA Weareone.World

NV Wecandance

Przedmiot postępowania głównego

Postępowanie główne dotyczy sporu pomiędzy Belgische Vereniging van Auteurs, Componisten en Uitgevers CVBA (SABAM) (belgijskim stowarzyszeniem twórców, kompozytorów i wydawców CVBA, zwanym dalej: „SABAM”) z jednej strony, a spółką z ograniczoną odpowiedzialnością BVBA Weareone.World i spółką akcyjną NV Wecandance, będącymi organizatorami festiwalu, z drugiej strony. Strony są w sporze co do zgodności z prawem i wysokości wynagrodzenia, które organizatorzy festiwalu powinni uiścić na rzecz SABAM, aby móc korzystać z jego repertuaru.

Przedmiot i podstawa prawna wniosku o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym

Wniosek o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym dotyczy kwestii, czy struktura taryfowa zastosowana przez SABAM jest wystarczająco precyzyjna w świetle art. 102 TFUE, rozpatrywanego również w związku z art. 16 dyrektywy 2014/26/UE.

Wniosek został złożony na podstawie art. 267 TFUE.

Pytania prejudycjalne

Czy art. 102 TFUE, rozpatrywany również w związku z art. 16 dyrektywy 2014/26/UE w sprawie zbiorowego zarządzania prawami autorskimi i prawami pokrewnymi oraz udzielania licencji wieloterytorialnych dotyczących praw do utworów muzycznych do korzystania *online* na rynku wewnętrznym, należy interpretować w ten sposób, że nadużycie pozycji dominującej występuje, gdy organizacja zbiorowego zarządzania prawami autorskimi zajmująca w państwie członkowskim faktyczną pozycją monopolistyczną stosuje wobec organizatorów wydarzeń muzycznych model pobierania wynagrodzenia z tytułu publicznego udostępniania utworów muzycznych oparty między innymi na kryterium obrotu,

1. przy zastosowaniu stopniowanej stawki ryczałtowej, zamiast stawki uwzględniającej dokładny (mierzony przy użyciu współczesnych narzędzi technicznych) udział repertuaru chronionego przez organizację zbiorowego zarządzania, który został wykorzystany w ramach utworów odtworzonych podczas wydarzenia muzycznego?
2. który uzależnia opłaty licencyjne od elementów zewnętrznych, takich jak m.in. cena biletu wstępu, cena sprzedawanych napojów i przekąsek, budżet artystyczny wykonawców oraz budżet związany z pozostałymi elementami, takimi jak dekoracje?

Powołane przepisy prawa Unii

Traktat o funkcjonowaniu Unii Europejskiej: art. 102

Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2014/26/UE z dnia 26 lutego 2014 r. w sprawie zbiorowego zarządzania prawami autorskimi i prawami pokrewnymi oraz udzielania licencji wieloterytorialnych dotyczących praw do utworów muzycznych do korzystania *online* na rynku wewnętrznym (Dz.U. 2014, L 84 , s. 72): art. 16 ust. 2 i art. 43

Powołane przepisy prawa krajowego

Wetboek van economisch recht (kodeks prawa gospodarczego): art. IV.2, VI.104, XI.165 ust. 5, XI.247, XI.248

Zwięzłe przedstawienie stanu faktycznego i postępowania głównego

- 1 Powódka, SABAM jest organizacją zbiorowego zarządzania prawami autorskimi. Może ona pobierać wynagrodzenie za korzystanie z chronionego przez nią repertuaru.
- 2 Od 2005 r. spółka z ograniczoną odpowiedzialnością BVBA Weareone.World organizuje doroczny festiwal muzyki dance Tomorrowland w Boom (Belgia). Z kolei spółka akcyjna Wecannance organizuje od 2013 r. doroczny festiwal muzyki dance pod nazwą „Wecandance”.
- 3 Zarówno BVBA Weareone.World, jak i NV Wecandance nie zgadzają się z żądanym przez SABAM wynagrodzeniem. W szczególności sporne jest rozliczenie dokonane przez SABAM dla edycji festiwalu Tomorrowland z 2014 r., 2015 r. oraz 2016. oraz edycji festiwalu Wecandance z 2013 r., 2014 r., 2015 r. i 2016 r.
- 4 Z wyjątkiem edycji festiwalu Wecandance z 2013 r., wysokość opłat pobieranych przez SABAM została ustalona na podstawie tak zwanej „stawki 211”, która składa się z dwóch różnych taryf, spośród których SABAM może wybrać, która zostanie zastosowana.
- 5 Pierwsza z nich to *stawka minimalna* obliczona na podstawie powierzchni, na której odbywa się koncert, czy inne wydarzenie muzyczne lub też na podstawie liczby dostępnych miejsc siedzących.
- 6 Druga to *stawka degresywna* obliczona w oparciu o budżet artystyczny lub dochód brutto ze sprzedaży biletów. Tylko szczególnie określone koszty (koszty rezerwacji, VAT i opłaty miejskie) można odliczyć od dochodów brutto, na podstawie których oblicza się wysokość opłaty pobieranej z tytułu praw autorskich.
- 7 Ponadto organizator festiwalu może skorzystać z obniżki stawki degresywnej na podstawie „reguły 1/3-2/3”. Zgodnie z tą regułą, organizatorzy mogą skorzystać z obniżki o odpowiednio 2/3 lub 1/3 naliczonej stawki, jeżeli wykażą, że mniej niż 1/3 lub 2/3 odtworzonych utworów pochodzi z repertuaru SABAM. Jeżeli więcej niż 2/3 utworów pochodzi z jej repertuaru, nalicza ona pełną stawkę.
- 8 Pismami datowanymi na 13 kwietnia 2017 r. i 5 maja 2017 r. SABAM wszczęła postępowanie główne.

Najważniejsze argumenty stron w postępowaniu głównym

- 9 BVBA Wearone.World i NV Wecandance kwestionują zasadność stawki 211, która według nich jest nieuczciwa ze względu na nadużycie pozycji dominującej w rozumieniu art. 102 TFUE. Ich zastrzeżenia dotyczą głównie tego, że stawka degresywna nie odpowiada wartości ekonomicznej usług świadczonych przez SABAM.
- 10 Uważają one po pierwsze, że „reguła 1/3-2/3” nie jest wystarczająco precyzyjna. Ich zdaniem współczesna technologia w pełni umożliwia bardziej precyzyjne stwierdzenie, jakie utwory z repertuaru SABAM zostały odtworzone i jak długo były one odtwarzane. Innymi słowy wycena dokonywana przez SABAM może być lepiej dostosowana do wartości ekonomicznej świadczonej przez nią usługi.
- 11 Po drugie, krytykują one fakt, że SABAM może obliczać swoje stawki stosownie do dochodów brutto uzyskiwanych ze sprzedaży biletów lub do budżetu artystycznego festiwalu bez możliwości odliczenia wszystkich kosztów niezwiązanych z muzyką. Uważają oni, że jest to problematyczne, ponieważ dochody ze sprzedaży biletów są nieproporcjonalne do wartości ekonomicznej świadczenia SABAM. Akceptowanie przez publiczność wyższej ceny biletów wynika wszak z przyczyn niezależnych od świadczeń SABAM i jest związane z innymi czynnikami, takim jak zaangażowanie organizatorów festiwalu ukierunkowane na uczynienie z festiwalu wielopłaszczyznowego doświadczenia, koszty ponoszone przez organizatorów na rzecz jego uczestników (oświetlenie, sztuka, hotspoty, toalety, bezpieczeństwo) oraz poziom występujących artystów. W związku z tym twierdzą one, że koszty te powinny być odliczane od podstawy naliczenia.
- 12 Na poparcie zarzutu naruszenia art. 102 TFUE powołują się one między innymi na wyrok z dnia 18 marca 1980 r. w sprawie Coditel i in. (62/79, EU:C:1980:84), wyrok z dnia 9 kwietnia 1987 r. w sprawie Basset (402/85, EU:C:1987:197), wyrok z dnia 13 lipca 1989 r. w sprawie Tournier (395/87, EU:C:1989:319) oraz wyrok z dnia 11 grudnia 2008 r. w sprawie Kanal 5 i TV 4 (C-52/07, EU:C:2008:703).
- 13 Według BVBA Weareone.World i NV Wecandance nie w każdej sytuacji pobieranie opłat z tytułu praw autorskich w oparciu o obroty jest dozwolone. Ich zdaniem w wyroku z dnia 9 kwietnia 1987 r. w sprawie Basset (402/85, EU:C:1987:197) oraz w wyroku z dnia 11 grudnia 2008 r. w sprawie Kanal 5 i TV 4 (C-52/07, EU:C:2008:703) uznano, że może być mowa o nadużyciu pozycji dominującej w przypadku istnienia dysproporcji pomiędzy ceną a świadczeniem polegającym na udostępnianiu praw autorskich. Uważają one, że z tego ostatniego wyroku wynika, iż dla oceny czy zryczałtowane wynagrodzenie z tytułu praw autorskich pozostaje w rozsądnym związku z wartością ekonomiczną wykonanego przez organizację zbiorowego zarządzania prawami autorskimi świadczenia, należy brać pod uwagę wszelkie okoliczności danego przypadku, a zatem również

rzeczywiste wykorzystanie utworów muzycznych chronionych prawem autorskim.

- 14 Zdaniem SABAM stosowana przez nią stawka nie jest sprzeczna z art. 102 TFUE.
- 15 Podkreśla ona przy tym, że do niniejszej sprawy odnosi się wyrok z dnia 9 kwietnia 1987 r. w sprawie Basset (402/85, EU:C:1987:197), w związku z czym pobieranie opłat z tytułu praw autorskich na podstawie całkowitego obrotu (brutto) jest w każdej sytuacji dozwolone.
- 16 Według niej orzeczenie Trybunału z dnia 11 grudnia 2008 r., Kanal 5 i TV 4 (C-52/07, EU:C:2008:703) jest w niniejszej sprawie irrelewantne. Orzeczenie to należy bowiem interpretować w specyficznym kontekście stacji telewizyjnych, w przypadku których korzystanie z utworów chronionych prawem autorskim następuje w ograniczonym wymiarze. Nie można go odnosić do sytuacji, w której odtwarzanie muzyki stanowi zasadniczy element działalności.

Zwięzłe uzasadnienie odesłania prejudycjalnego

- 17 Sąd odsyłający wyjaśnia, że zgodnie z właściwymi przepisami prawa Unii stawki SABAM nie mogą być nieuczciwe. W takim przypadku stanowiłyby to bowiem nadużycie pozycji dominującej, co jest zakazane na mocy art. 102 TFUE. Ponadto art. 16 ust. 2 dyrektywy 2014/26 stanowi, że „[s]tawki wynagrodzeń za prawa wyłączne i prawa do wynagrodzenia pozostają w rozsądnym stosunku między innymi do wartości ekonomicznej użytkowania praw w obrocie handlowym, z uwzględnieniem rodzaju i zakresu wykorzystania utworów i innych przedmiotów objętych ochroną, a także w odniesieniu do wartości ekonomicznej usług świadczonych przez organizację zbiorowego zarządzania”. Przepis ten zawiera zatem również ograniczenie w zakresie wynagrodzenia, którego mogą domagać się organizacje zbiorowego zarządzania prawami autorskimi.
- 18 Sąd odsyłający zauważa, że Trybunał orzekał już w sprawie pojęcia „nadużycia pozycji dominującej” w kontekście wynagrodzenia organizacji zbiorowego zarządzania.
- 19 Zauważa on również, że Trybunał orzekł, iż może być mowa o nadużyciu pozycji dominującej tylko w zakresie, w jakim inne metody mogłyby urzeczywistnić ten sam uzasadniony cel, którym jest ochrona interesów twórców, kompozytorów i wydawców muzycznych, nie prowadząc jednak do zwiększenia kosztów zarządzania umowami i nadzoru nad korzystaniem z chronionych utworów muzycznych (wyrok z dnia 13 lipca 1989 r. w sprawie Tournier, 395/87, EU:C:1989:319, pkt 45 oraz z dnia 11 grudnia 2008 r. w sprawie Kanal 5 i TV 4, C-52/07, EU:C:2008:703, pkt 33).
- 20 Ponadto Trybunał orzekł, że nie można wykluczyć, że może być mowa o nadużyciu pozycji dominującej, jeśli istnieje inna metoda pozwalająca na identyfikację i bardziej precyzyjny pomiar wykorzystania tych utworów, jak i

oglądalności, nie prowadząc jednak do nieproporcjonalnego zwiększenia kosztów zarządzania (wyrok z dnia 11 grudnia 2008 r., Kanal 5 i TV 4, C-52/07, EU:C:2008:703, pkt 40).

- 21 W tym kontekście sąd odsyłający zauważa, że ustalenie zasadności opłat z tytułu praw autorskich jest złożoną kwestią. SABAM zareagowała na tę kwestię, ustalając zryczałtowaną stawkę dla organizatorów festiwalu (stawka 211).
- 22 Jeżeli chodzi o podstawę obliczania tej stawki, sąd odsyłający zauważa, że nie jest jasne, czy koszty niezwiązane z muzyką mogą również zostać uwzględnione.
- 23 Jeżeli chodzi o regułę „1/3-2/3”, to powstaje jego zdaniem pytanie, czy jest ona wystarczająco precyzyjna. W tym kontekście sąd odsyłający zauważył, że SABAM zmieniła w ostatnim czasie skalę i obecnie stawka podstawowa wynosi 10%, ale zważywszy na istnienie nowych systemów pozwalających na dokładniejsze wyliczenie wykorzystanego repertuaru, nie jest jasnym, gdzie leży ta granica.
- 24 W związku z powyższą niejasnością w zakresie prawidłowej wykładni art. 102 TFUE i dyrektywy 2014/26, sąd odsyłający uznał za konieczne zwrócić się do Trybunału z wnioskiem o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym.